

N. BAGDASAR. O BIBLIOGRAFIE A OPEREI

TITUS LATES*

TEZA DE DOCTORAT

Der Begriff des theoretischen Wertes bei Rickert: Darstellung und Kritik, Berlin, Emil Ebering, 1927, 101 p.¹

VOLUME

Filosofia contemporană a istoriei, [vol. 1]², București, Societatea Română de Filosofie, 1930, XXIX, 285 p.³

Din problemele culturii europene, București, Societatea Română de Filosofie, 1931, 144 p.

Istoria filosofiei românești, București, Societatea Română de Filosofie, 1940, XI, 436 p.⁴

Teoria cunoștinței – expunere sistematică și critică, vol. I, București, Imprimeria Națională (Academia Română. Studii și cercetări, LIV), 1941, 313 p.⁵

Teoria cunoștinței – expunere sistematică și critică, vol. II, București, Imprimeria Națională (Academia Română. Studii și cercetări, LVII), 1942, 270 p.⁶

Teoria cunoștinței, [ed. a 2-a], București, Casa Școalelor, [1944], 365 p.

Teoreticieni ai civilizației, București, Editura Științifică (Sinteze sociologice), 1969, 184 p.

Scieri, ed. îngrijită, introducere și note de: Gh. Vlăduțescu, București, Editura Eminescu (Biblioteca de filosofie a culturii românești), 1988.

Teoria cunoștinței, București, Editura Univers Enciclopedic, 1995.⁷

---

¹ A fost tradusă în limba română în volumul: Nicolae Bagdasar, *Conceptul de valoare teoretică la Rickert*, traducere, note și comentarii, anexe și postfață de Alexandru Boboc, București, Editura Paideia, 2017, pp. 11–113.

² Singurul volum apărut dintr-o lucrare plănuită în trei volume.

³ Recenzie: Nic. Mărgineanu, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul VII, nr. 23–24, 1 și 15 decembrie 1930, pp. 426, 451.

⁴ În prefață, autorul spune că „lucrarea de față este un extras din *Istoria filosofiei moderne*, vol. V”. Lucrarea amintită va fi însă tipărită abia în anul următor, timp în care Bagdasar va avea timp să completeze și să revizuiască unele capitole. Volumul are la sfârșit o *Corrigenda* introdusă în urma unei scrisori primite de autor de la P.P. Negulescu. Recenzie: Șt. Zissulescu, în *Revista de filosofie*, vol. XXV, nr. 2, 1940, pp. 200–202.

⁵ Recenzie: Șt. Zissulescu, în *Revista de filosofie*, vol. XXVI, nr. 3–4, 1941, pp. 384–393.

⁶ Recenzie: Șt. Zissulescu, în *Revista de filosofie*, vol. XXVII, nr. 3–4, 1942, pp. 344–346; despre ambele volume: Dumitru Isac, în *Symposion*, seria II, anul III, nr. 1, iunie 1943, pp. 103–107.

⁷ În *Notă asupra ediției* se precizează că textul de față reproduce ed. a 2-a a lucrării cu același titlu, apărută în anul 1944; a fost adusă la zi ortografia, au fost îndreptați termeni care, în epocă, aveau un înțeles diferit ori un alt accent semantic, au fost înlocuiți unii termeni impropriu folosiți, fără să fie afectat însă sensul ideii cu care se lucra, au fost corectate tacit greșelile de tipografie.

* Institutul de Filosofie și Psihologie „C. Rădulescu-Motru” al Academiei Române

Din problemele culturii europene, ed. a 2-a, [editor: Victoria Pieptan-Dor], cuvânt înainte de Nicolae Culic, București, Editura Fundației Intellegentia, 1998.⁸

Istoria filosofiei românești, [îngrijitor de ediție Aurel Ștefanachi], Iași, TipoMoldova, 2001.⁹

Istoria filosofiei românești, [tehoredactare: Carmen Golgojan], București, Profile Publishing, 2003.¹⁰

Conceptul de valoare teoretică la Rickert, traducere, note și comentarii, anexe și postfață de Alexandru Boboc, București, Editura Paideia, 2017.¹¹

CURSURI UNIVERSITARE

Curs de teoria cunoștinței, partea a II-a, [stenograf și editor: Aurel Boia], 1933–1934 [curs litografiat].

Curs de teoria cunoștinței, partea I, vol. I, [stenograf și editor: Aurel Boia], 1934–1935 [curs litografiat].

Curs de teoria cunoștinței, partea I, vol. II, [stenograf și editor: Aurel Boia], 1935–1936 [curs litografiat].

Curs de teoria cunoștinței, partea I, vol. III, [stenograf și editor: Aurel Boia], 1936–1937 [curs litografiat].

Curs de logică, editat de Șt. Cârstoiu, Facultatea de Filosofie și Litere din București, 1933–1934 [curs litografiat].

Curs de logică, Universitatea din București, Facultatea de Filosofie și Litere, 1937–1938 [curs litografiat].

MANUALE

Manual de Psihologie, pentru clasa a VI și a VII secundară, ed. 1, București, Libr. Universală Alcalay & Co., 1934.¹²

ARTICOLE ÎN VOLUME

„Succesiunea hegeliană: Dreapta hegeliană”, în *Istoria filosofiei moderne*, vol. II: *Dela Kant până la evoluționismul englez*, București, Societatea Română de Filosofie (Omagiu profesorului Ion Petrovici), 1938, pp. 391–396.

„Wilhelm Dilthey”, în *Istoria filosofiei moderne*, vol. III: *Perioada contemporană*,

⁸ Ediția o reia pe cea dintâi, apărută în 1931. În anexă se publică un fragment din jurnalul inedit al lui N. Bagdasar, iar în final sunt reproduse câteva scrisori adresate profesorului și documente iconografice.

⁹ Reproduce textul din volumul cu același titlu editat de Societatea Română de Filosofie, în 1940.

¹⁰ Ediția reproduce textul din volumul cu același titlu, editat de Societatea Română de Filosofie, în 1940.

¹¹ Cuprinde traducerea tezei de doctorat, capitolul „Imperativismul”, din *Teoria cunoștinței* (1944), fragmente din *Amințiri, Portrete și Corespondență*.

¹² N. Bagdasar a contribuit la această lucrare înlocuind și redactând texte ale cursului de psihologie propus de I. Petrovici la Școala de Științe Administrative din București. Textul redactat de N. Bagdasar a fost revizuit de I. Petrovici „pentru a se păstra unitatea stilului și a concepțiunii”. Manualul a fost reeditat, ajungând până la a 11-a ediție, în 1945, la Editura Librăriei Socec & Co.

București, Societatea Română de Filosofie (Omagiu profesorului Ion Petrovici), 1938, pp. 339–346.

„Tendențe, teorii, sisteme”, „Estetica”, „Filosofia dreptului”, „Filosofia istoriei”, „Filosofia culturii”, în *Istoria filosofiei moderne*, vol. V: *Filosofia românească dela origini până astăzi*, București, Societatea Română de Filosofie (Omagiu profesorului Ion Petrovici), 1941, pp. 1–436.¹³

„Cultura europeană”, în: *Europa în gândirea românească interbelică*, o antologie de Ovidiu Pecican, Iași, Institutul European, 2008, pp. 109–124.¹⁴

„Imperativismul”, în Nicolae Bagdasar, *Conceptul de valoare teoretică la Rickert*, traducere, note și comentarii, anexe și postfață de Alexandru Boboc, București, Editura Paideia, 2017.¹⁵

STUDII ȘI ARTICOLE ÎN PERIODICE

„Ideia de etică în doctrina marxistă”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul I, nr. 1, 1924, pp. 7–8.

„Noțiunea de revoluție la Karl Kautsky”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul I, nr. 14, 1924, pp. 296–298.

„O nouă concepție filosofică” [Gestalttheorie], în *Societatea de mâine* (Cluj), anul II, nr. 48–49, 1925, pp. 855–856.

„Cunoștința istorică – Din punct de vedere logic”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul III, nr. 3, 1926, pp. 36–38.

„Wilhelm Dilthey”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul III, nr. 43, 1926, pp. 667–671.

„Concepția filosofiei istoriei la Heinrich Rickert”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, an VII, nr. 1–2, 1927, pp. 254–290.

„Heinrich Maier. Aspecte din filosofia contemporană a istoriei”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul III, nr. IV, nr. 29–30, 1927, pp. 369–370; nr. 31–32, 1927, pp. 384–385.

„Edmund Husserl”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 1, 1928, pp. 7–6.

„Concepția filosofiei istoriei la A. D. Xenopol”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, an VII, nr. 3–4, 1928, pp. 558–598.

„Concepția filosofiei istoriei după W. Windelband”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 2, 1928, pp. 97–118.

„Paul Natorp”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 4, 1928, pp. 357–378.

„Concepția filosofiei istoriei după Wilhelm Dilthey”, în *Minerva* (Iași), [anul I], nr.

¹³ Volum elaborat în colaborare cu Traian Herseni și S. S. Bărsănescu, care au scris secțiunile „Sociologia”, respectiv „Pedagogia”. În acest volum, Bagdasar a reluat cuprinsul din volumul *Istoria filosofiei românești*, tipărit cu un an înainte (1940), și a completat capitolul dedicat lui C. Rădulescu-Motru cu referințe la *Timp și destin*, carte apărută în 1940 (pp. 106–113). De asemenea a revizuit capitolul dedicat lui P. P. Negulescu (pp. 114–122), după observațiile semnalate de acesta (vezi *supra*). Potrivind lucrurile, Bagdasar a reușit să păstreze, dincolo de aceste două intervenții, aceeași paginatie a lucrării, până la capitolul final intitulat „Alți autori”. Aici, a înlocuit prezentarea (evreu) lui I. Brucăr cu cea a lui Grigore Tăușan.

¹⁴ Articol apărut în vol. *Din problemele culturii europene* (1931); reprodus după: *Scrieri* (1988), pp. 375–383.

¹⁵ Capitol preluat din *Teoria cunoștinței* (1944), pp. 470–548. Ortografia și unele expresii au fost adaptate spiritului actual al limbii române. Au fost traduse (de Al. Boboc) citatele date de autor în limba germană.

- 3, 1928, pp. 40–58.
 „Concepția filosofiei istoriei după Wilhelm Dilthey” (urmare), în *Minerva* (Iași), anul II, nr. 1, 1928, pp. 16–26.
 „Paul Natorp” (urmare și sfârșit), în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 1, 1929, pp. 59–72.
 „Filosofia istoriei lui O. Spengler”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 3, 1929, pp. 308–342.
 „Rabindranath Tagore și civilizația”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 4, 1929, pp. 388–405.
 „Asupra culturii europene”, în *Minerva* (Iași), anul III, nr. 2–3, 1930, pp. 86–97.
 „Spre o renaștere a metafizicii”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul VII, nr. 22, 1930, p. 394.
 „Curentele filosofice contemporane în Germania. I. Școli neokantiene”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul VII, nr. 23–24, 1930, pp. 447–448.
 „Filosofia istoriei”, în *Revista de filosofie*, vol. XVII: *Omagiu profesorului C. Rădulescu-Motru*, 1932, pp. 521–557.
 „Asupra noțiunilor individuale”, în *Revista de filosofie*, vol. XVIII (Seria Nouă), nr. 3–4, 1933, pp. 500–512.
 „Cunoașterea noologică după W. Dilthey”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul XIV, vol. II: *Omagiu profesorului D. Gusti. XXV de ani de învățământ universitar*, 1936, pp. 545–564.
 „Ion Petrovici”, în *Revista de filosofie*, vol. XXIII, nr. 1, 1938, pp. 1–12.
 „I. Petrovici metafizician”, în *Preocupări literare*, anul VII, nr. 6–7 [*La 60 de ani ai profesorului I. Petrovici*], 1942, pp. 365–383.
 „I. Petrovici metafizician”, în *Revista de filosofie*, vol. XXVIII, nr. 3–4, 1942, pp. 181–204.¹⁶
 „La philosophie roumaine pendant ces dernières années”, în *Archives pour la science et la réforme sociales*, XVIe année, nr. 1–4¹⁷, 1943, pp. 338–348.
 „De la lectură la filosofare”, în *Ethos* (Iași), anul I, no. 1, 1944, pp. 19–31.¹⁸
 „La Filosofía del Derecho en Rumania”, traducción de Francisco Elias de Tejada, Madrid, Instituto Editorial Reus, 1945, 31 p. [publicado en la „Revista general de legislación y jurisprudencia”, julio–agosto 1945]¹⁹.
 „Judecata psihologică și judecata logică”, în *Ethos* (Iași), anul III, nr. 1–2, 1946, pp. 115–133.²⁰
 „Concepția social-politică a lui Simion Bărnuțiu”, în *Studii și cercetări științifice. Științe sociale* (Iași), anul VI, nr. 3–4, 1955, pp. 241–262.

¹⁶ Reluare a articolului publicat inițial în *Preocupări literare*, corectat și completat.

¹⁷ Număr din *Arhiva pentru știința și reforma socială*, conceput în 1939 în vederea Congresului Internațional de Sociologie care urma să aibă loc la București, dar care, din cauza circumstanțelor, nu a mai avut loc.

¹⁸ Reprezintă partea introductivă din *Curs de logică 1933–1934*: „Preliminarii pentru începători”, pp. 3–34.

¹⁹ Reprezintă traducerea unui capitol din *Istoria filosofiei românești* (1941). În nota introductivă, traducătorul îi mulțumește profesorului A. Busuioceanu, care i-a propus materialul, l-a inițiat în cunoașterea culturii române și l-a ajutat în deslușirea unor neclarități din text.

²⁰ Fragment din *Curs de logică 1937–1938*, pp. 137–187.

„Probleme de teoria culturii și istoriei la A.D. Xenopol (1868–1880)”, în *Studii și cercetări științifice. Filologie* (Iași), anul VII, fasc. 1, 1956, pp. 115–147.

„Preocupări de economie politică la «Propășirea»: contribuțiile lui Ion Ghica, Anton Vincler și Ion Ionescu de la Brad”, în *Studii și cercetări științifice. Filologie* (Iași), anul VII, fasc. 2, 1956, pp. 65–100.²¹

„Concepția istorică a lui Mihail Kogălniceanu”, în *Studii și cercetări științifice. Filologie* (Iași), anul VIII, fasc. 2, 1957, pp. 239–264.

„Direcții în existențialism”, în *Cronica* (Iași), anul II, nr. 43(90), 28 octombrie 1967, p. 9; (II), nr. 45(92), 11 noiembrie 1967, p. 9; (III) 47(94), 25 noiembrie 1967, p. 9. [Despre Kierkegaard, Heidegger, Sartre și Jaspers]²².

„Sören Kierkegaard – omul”, în *Ramuri* (Craiova), anul IV, nr. 11(41), 15 nov. 1967, pp. 16–17, 23.

„Arnold J. Toynbee, filosof al istoriei”, în *Contemporanul*, nr. 51(1106), 22 decembrie 1967, p. 9.²³

„N. Berdiaev – filosof al istoriei”, în *Revista de filosofie*, tomul XV, nr. 3, 1968, pp. 297–306.²⁴

„Karl Jaspers (Influențele suferite. Raporturile dintre științe și filosofie)”, în *Ramuri* (Craiova), anul VI, nr. 6(60), 15 iunie 1969, p. 5.²⁵

„Realismul naiv”, în *Forum*, anul XXVIII, nr. 5, 1986, pp. 59–67.²⁶

„Jaspers despre libertate”, în *Forum*, anul XXXII, nr. 2, 1990, pp. 33–36.²⁷

„Pagini inedite: Existențialismul (I): Soren Kierkegaard: Conceptul de angoasă”, în *Revista de filosofie*, tomul LXI, nr. 1, 2014, pp. 81–98.²⁸

„Pagini inedite: Existențialismul (II): Karl Jaspers”, în *Revista de filosofie*, tomul LXI, nr. 2, 2014, pp. 201–212.

„Pagini inedite: Existențialismul (III): Karl Jaspers – Situațiile limită”, în *Revista de filosofie*, tomul LXI, nr. 3, 2014, pp. 308–320.

„Pagini inedite: Existențialismul (IV): Jean-Paul Sartre”, în *Revista de filosofie*, tomul LXI, nr. 4, 2014, pp. 421–432.

„Pagini inedite: Existențialismul (V): N. Berdiaeff [1;2]”, în *Revista de filosofie*, tomul LXI, nr. 5, 2014, pp. 559–574.

²¹ Studiu scris în colaborare cu I. Lăzărescu.

²² Bagdasar răspunde prin aceste articole invitației revistei de a oferi posibilitatea cercetătorilor din domeniul filosofiei de a-și spune „punctul de vedere asupra unor teme și rezolvări existențialiste”. Șirul opiniilor e deschis de un articol semnat de Grigore Popa, intitulat „O definiție a existențialismului”.

²³ Conținutul articolului va fi inclus în capitolul dedicat lui Arnold J. Toynbee din volumul *Teoreticieni ai civilizației* (1969).

²⁴ Conținutul articolului va fi inclus în capitolul dedicat lui N. Berdiaev din volumul *Teoreticieni ai civilizației* (1969).

²⁵ Fragment din lucrarea, în manuscris, intitulată: *Existențialismul*.

²⁶ Capitol din *Curs de teoria cunoștinței*, partea I, vol. 1, necuprins în volumul tipărit.

²⁷ Într-o notă de subsol se precizează că fragmentul face parte din lucrarea: *Autori și opere existențialiste*, cap. II, paragr. 10.

²⁸ Textul este precedat de o *Notă introductivă* de Alexandru Boboc și *Nota editorului* de Alexandru Surdu. Reprezintă, împreună cu textele publicate în numerele următoare ale revistei, o selecție din opera lui Nicolae Bagdasar, *Autori și opere existențialiste*, care face parte dintr-un proiect al său intitulat „Existențialismul”.

„Pagini inedite: Existențialismul (VI): N. Berdiaeff [3;4]”, în *Revista de filosofie*, tomul LXI, nr. 6, 2014, pp. 697–704.

RECENZII

A. AUTORI ROMÂNI ȘI TRADUCERI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

„Omul superior, văzut de doi singuratici: Friedrich Nietzsche și Thomas Carlyle, după Mihai Negru”, în *Neamul Românesc*, anul XI, no. 13, p. 5.²⁹

„Mihail Rădulescu: Noțiunea de filosofie. Chișinău, 1927, 59 pag.”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 1, 1928, pp. 81–82.

„C. Narly: Educație și ideal. București, Editura Casei Școalelor, 1927, 193 p.”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 2, 1928, pp. 203–204.

„Octav Botez: Alexandru Xenopol. Teoretician și filosof al istoriei. Editura Casei Școalelor, 1928, 222 p.”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 3, 1928, p. 305.

„Traian Brăileanu: Politică. Cernăuți, 1928 (pag. XV+136)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 1, 1929, pp. 112–113.

„G. Vladescu-Racoasa: La Sociologie en Roumanie. 1929 (Extrait de la Revue Internationale de Sociologie, Janvier-Février, 1929)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 2, 1929, p. 227.

„F. Ștefănescu Goangă, profesor la Universitatea din Cluj: Selecțiunea capacităților și orientare profesională. (Tip. Cartea Românească, Cluj, 1929)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 3, 1929, pp. 359–360.

„Inginer H. Tillmann: Încercări asupra fenomenelor psihice anormale. Tip. Bucovina, București, 1929”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 4, 1929, pp. 482–483.

„G. G. Antonescu, profesor la Universitatea din București: Educația morală în școala românească. (București, Editura „Națională” S. Ciornei, 1929)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 4, 1929, pp. 483–484.

„Immanuel Kant: Intemeierea metafizicii moravurilor. Traducere însoțită de o schiță biografică și o introducere în filosofia morală de Traian Brăileanu, profesor la Universitatea din Cernăuți. (Editura Casei Școalelor), București, 1929)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 4, 1929, p. 487.

„P. P. Negulescu: Reforma învățământului, ed. a II-a. Editura «Casei Școalelor», 1927”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul VIII, nr. 1–3, 1929, pp. 398–405.

„Mihail Rădulescu: Teoria Cunoștinței. Introducere în Filosofie. (Chișinău, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 1, 1930, pp. 482–483.

„Șerban Ionescu: Considerațiuni critice asupra eticei materialismului economic. București, 1930”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 2, 1930, pp. 203–204.

„Tudor Vianu: Poezia lui Eminescu. (Colecția „Gândirea”. Ed. Cartea Românească, București, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 3, 1930, pp. 347–348.

„Nicolae Mărgineanu: Psihologia germană contemporană. (Studii și cercetări psihologice publicate de Institutul de psihologie experimentală, comparată și aplicată al Universității din Cluj. Tip. „Cartea Românească”, Cluj, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 4, 1930, pp. 492–493.

²⁹ Sub pseudonimul: N. Bărdescu. N. Bagdasar a semnat multe articole în această publicație, în anii 1915–1916. Am reținut doar acest articol care anunță pe asidul recenzent de mai târziu.

„George Ștefănescu: Charles Renouvier. Teoria categoriilor și a certitudinii. (Editura Casei Școalelor, București, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 4, 1930, pp. 498–499.

„Immanuel Kant: Critica rațiunii pure. Trad. de Tr. Brăileanu. (Editura Casei Școalelor, București, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 4, 1930, pp. 499–500.

„G. G. Antonescu: Pedagogia generală. (Institutul Pedagogic Român, București, 1930. – XXXII+595 pag.)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVI (Seria Nouă), no. 1, 1931, pp. 89, 90.

„Dimitrie Cantemir: Metafizica. Trad. de Nicodim Locusteanu, cu o prefață de Em. Grigoraș. (Biblioteca Universala, Ed. Ancora, București, 347 p.)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVI (Seria Nouă), no. 1, 1931, pp. 91–92.

„Ion Petrovici: Titu Maiorescu. (Editura Casei Școalelor, 1931, București)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVI (Seria Nouă), no. 2, 1931, pp. 191–193.

„M. Eminescu: Scrieri politice. Ediție comentată de D. Murărașu. (Editura „Scrisul Românesc”, Craiova)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVI (Seria Nouă), no. 2, 1931, p. 197.

„I. Brucăr: Probleme noi în filosofie. (Ed. Societatea Română de Filosofie, București, 1931)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVI (Seria Nouă), no. 3–4, 1931, pp. 350–352.

„Platon: Apărarea lui Socrate, Euthyphron, Kriton, traducere, precedată de o lungă introducere, de Cezar Papacostea. (Ed. Casa Școalelor, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVI (Seria Nouă), no. 3–4, 1931, p. 366.

„I. E. Torouțiu: Studii și Documente Literare, vol. II. „Junimea” (București, 1932)”, în *Revista de filosofie*, vol. XVIII (Seria Nouă), no. 1, 1933, pp. 97–98.

„Victor Papacostea: Teodor Anastasie Cavalioti. (Extras din *Revista Istorică Română*). Cartea Românească, București, 1932, în *Revista de filosofie*, vol. XVIII (Seria Nouă), no. 1, 1933, p. 106.

„Al. Busuioceanu: Pârvan gânditorul. Ed. II. (Tip. Ramuri, Craiova, 1934)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIX (Seria Nouă), nr. 1, 1934, pp. 84–85.

„I. E. Torouțiu: Studii și documente literare, vol. IV. (București, 1933)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIX (Seria Nouă), nr. 2, 1934, pp. 211–213.

„Traian Herseni: Teoria monografiei sociologice. Cu un studiu introductiv: Sociologia monografică, știință a realității sociale de D. Gusti. (Institutul Social Român, București, 1934)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIX (Seria Nouă), nr. 3, 1934, pp. 313–315.

„Eugeniu Sperantia: „Papillons” de Schumann. Despre principiul unic al vieții, dramei și frumosului. Replică la „Laokoon” de Lessing. Ed. „Cugetarea”, București, 1934”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul XI, nr. 6, 1934, p. 118.

„Marin Ștefănescu: Le problème de la Méthode, (Librairie Alcan, Paris, 1938)”, în *Revista de filosofie*, vol. XXIII, nr. 2, 1938, pp. 186–191.

„Tudor Vianu: Ästhetik. (2 Bände: Erster Band 1934, 286 Seiten; Zweiter Band 1936, 244 Seiten.) Verlag Fundația pentru Artă și Literatură, Regele Carol II”, Bukarest”, în *Zeitschrift für Ästhetik und allgemeine Kunstwissenschaft*, Band XXXII, Heft 1, 1938, pp. 172–175.

„Immanuel Kant: Critica puterii de judecare. Traducere însoțită de o introducere de Traian Brăileanu. (Academia Română, 1940)”, în *Revista de filosofie*, vol. XXV, nr. 2, 1940, pp. 205–206.

„P. P. Negulescu: Conflictul generațiilor și factorii progresului. Discurs de recepție cu răspunsul d-lui Dimitrie Gusti”, în *Convorbiri literare*, anul LXXIV, nr. 11–12, 1941, pp. 1486–1488.

„Un eseu despre existențialismul francez”, în *Revista de filosofie*, tomul XVIII, nr. 5, 1971, pp. 643–648. [Despre: Dumitru Ghișe, *Existențialismul francez și problemele eticii*, ed. a 2-a, Cluj-Napoca, Dacia, 1970].

B. AUTORI STRĂINI

„Maier H.: Wahrheit und Wirklichkeit. Tübingen, Mohr, 1926, pp. 590”, în *Revista de filosofie*, vol. XI (seria nouă), fasc. 1–4, pp. 102–107.

„Gerhard von Mutius: Jenseits von Person und Sache. Skizzen und Vorträge zur Philosophie des Persönlichen. F. Bruckmann A.-G., München”, 1925, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul VII, nr. 1–2, 1927, pp. 294–296.

„Hans Wenke: Hegels Theorie des objectiven Geistes. 1927, Max Niemeier Verlag Halle Salle”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 1, 1928, pp. 89–91.

„Arthur Stein: Der Begriff des Vestehens bei Dilthey. 1926, Verlag von J. C. B. Mohr, Tübingen”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 1, 1928, pp. 91–92.

„N. Lossky: La matière, l'intuition et la vie. Felix Alcan, Paris, 1928”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 3, 1928, pp. 308–309.

„Reinhard Kynast: Kant. Sein System als Theorie des Kulturbewusstseins. Verlag von Ernst Reinhardt, München, 1928, 229 p.”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 3, 1928, pp. 312–313.

„Erich Becher: Grundlagen und Grenzen des Naturerkennters. (München und Leipzig, 1928, Verlag von Dunker & Humblot)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIII (Seria Nouă), no. 4, 1928, pp. 428–430.

„Erich Rothacker: Logik und Systematik der Geisteswissenschaften. München und Berlin, 1927, Druck und Verlag von R. Oldenbourg”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul VII, nr. 3–4, 1928, pp. 621–625.

„Richard Kroner: Die Selbstverwirklichung des Geistes. (1928, Verlag von J. C. B. Mohr (Paul Siebeck) Tübingen)”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 3, 1929, pp. 372–374.

„M. Geiger: Die Wirklichkeit der Wissenschaften und die Metaphysik. (Verlag von Friedrich Cohen in Bonn, 1930)”, în *Revista de filosofie*, vol. XV (Seria Nouă), no. 2, 1930, pp. 220–222.

„Gerhard von Mutius: Wort, Wert, Gemeinschaft. Sprachkritische und soziologische Ueberlegungen. (Verlag von Ernst Reinhardt, München, 1929)”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul IX, nr. 1–3, 1930, pp. 334–338.

„Max Adler: Lehrbuch der materialistischen Geschichtsauffassung. (E. Laubsche Verlagsbuchhandlung, Berlin, 1930)”, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul IX, nr. 4, 1931, pp. 618–620.

„Rosset, Clement. Le sentiment de l'absurde dans la philosophie de Schopenhauer (Sentimentul absurdului în filosofia lui Schopenhauer). In: Rev. Métaphys. Morale, nr. 1, ian.–mar. 1964, p. 41–78”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, psihologie, logică*, vol. II, nr. 6, 1965, pp. 619–623.

„Jaspers, Karl. Nicolaus Cusanus, München, R. Piper & Co Verlag, 1964, 271 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 1, 1966, pp. 53–61.

„Guilead, Reuben. Être et liberté. Une étude sur le dernier Heidegger (Existență și libertate. Studiu asupra ultimei etape a gândirii lui Heidegger). Cu o prefață de Paul Ricoeur.

Louvain-Paris, 1965, 184 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 2, 1966, pp. 154–164.

„Dayan, Maurice. L'inconscient selon Bergson (Inconștientul după Bergson). In: Rev. Métaphys. Morale, nr. 3, iul.–sept. 1965, p. 287–324, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 3, 1966, pp. 251–256.

„Fertig, Hermann. Die Auflösung der klassischen Substanzkonzeption und ein Versuch ihrer Rehabilitierung (Dizolvarea concepției clasice despre substanță și încercarea de a o reabilita). München, 1965, 122 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 4, 1966, pp. 341–346.

„Beigbeder, Marc. Dialectiques complexes (Dialectici complexe). In: Rev. Métaphys. Morale, nr. 4, oct.–dec. 1965, p. 468–476”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 5, 1966, pp. 379–384.

Tilliette, X. Schelling contre Hegel (Schelling contra lui Hegel). In: Arch. Phil., ian.–mar. 1966, p. 89–108, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 6, 1966, pp. 523–531.

„Wolff, E. Les trois impératifs catégoriques et les trois postulats de la raison pratique chez Kant (Cele trei imperative categorice și cele trei postulate ale rațiunii practice la Kant). In: Archs. Phil., 29, nr. 1, ian.–mar. 1966, p. 37–58, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 7, 1966, pp. 617–624.

„Rostenne, Paul. L'ontologie entravée de Heidegger (Ontologia blocată a lui Heidegger). In: Rev. Métaphys. Morale, nr. 1, ian.–mar. 1966, p. 74–99”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. III, nr. 9, 1966, pp. 764–772.

„Rifka, Fuad. Studien zur Ästhetik Martin Heideggers und Oskar Beckers (Studii asupra esteticii lui Martin Heidegger și Oskar Becker). Tübingen, 1965, 158 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 1, 1967, pp. 55–64.

„Kauppi, Raili. Einige Bemerkungen zum Principium identitatis indiscernibilium bei Leibniz (Câteva observații referitoare la Principium identitatis indiscernibilium la Leibniz). In: Z. phil. Forsch., 20, nr. 3–4, iul.–dec. 1966, p. 497–506”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 2, 1967, pp. 137–141.

„Despre noțiunea de lege în științele istorice”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 3, 1967, pp. 240–252. [Sunt prezentate ideile principale din articolele care abordează noțiunea de lege în științele istorice, în revista vest-germană *Studium generale* care consacră nr. 11 din 1966 elucidării noțiunii de lege în știință: F.G. Maier, Noțiunea de lege în științele istorice (pp. 649–667); F. Tomberg, Noțiunea de lege în științele naturii și științele istorice (pp. 668–669); Philipp Eggers, Noțiunea de lege distanțată de natură (pp. 698–704).]

„Piaget, Jean. Sagesse et illusions de la philosophie (Înțelepciunea și iluziile filosofiei). Paris, Presses universitaires de France, 1965, 286 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 4, 1967, pp. 287–297.

„Garceau, Benoît. Heidegger et la concept traditionnel de la vérité (Heidegger și conceptul tradițional al adevărului). In: Rev. Univ. Ottawa, 37, nr. 1, ian.–mar. 1967, p. 101–114”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 6, 1967, pp. 453–457.

„Rintelen, F.-J. von. Le sens dans l'histoire (Sensul în istorie). In: Rev. phil. Fr. Etranger, 91, nr. 4, oct.–dec. 1966, p. 463–475, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 7, 1967, pp. 587–592.

„Garulli, Enrico. L'unité idéale de la pensée heideggerienne d'après un essai de Gianni Vattimo (Unitatea ideală a gândirii heideggeriene după un eseu al lui Gianni Vattimo). In: Rev. Métaphys. Morale, 72, nr. 1, ian.–mar. 1967, p. 116–125, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 8, 1967, pp. 641–644.

„Filipovič, V. Die Sendung der Philosophie in unserer Zeit nach Marx und Husserl (Menirea filosofiei în vremea noastră după Marx și Husserl). In: Praxis, 2, nr. 3, 1967, p. 346–352, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. IV, nr. 12, 1967, pp. 1022–1026.

„Funke, Gerhard. Phänomenologie – Metaphysik oder Methode? (Este fenomenologia – metafizică sau metodă?). Bonn, H. Bouvier et Co. Verlag, 1966, 272 p., indice de nume; indici de concepte”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 1, 1968, pp. 17–30.

„Tymieniecka, Anna-Teresa. Dem Wendepunkt der Phänomenologie entgegen (Împotriva crizei din fenomenologie). In: Phil. Rdsch., 14, nr. 2–3, 1967, p. 182–208, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 1, 1968, pp. 36–40.

„Kamlah, Wilhelm. Aristoteles Wissenschaft vom Seienden als Seienden und die gegenwärtige Ontologie (Știința aristotelică despre existent ca existent și ontologia actuală). In: Arch. Gesch. Phil., 49, nr. 3, 1967, p. 269–297”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 2, 1968, pp. 226–233.

„Zac, Sylvain. Religion naturelle et religions révélées selon Kant (Religia naturală și religiile revelate după Kant). In: Rev. Métaphys. Morale, 73, ian.–mar. 1968, p. 105–126, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 3, 1968, pp. 403–412.

„Tielsch, Elfriede. Die Zukunft der Ethik und die Ethik der Zukunft (Viitorul eticii și etica viitorului). In: Z. phil. Forsch., 22, nr. 1, ian.–mar. 1968, p. 31–52”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 4, 1968, pp. 576–584.

„Salamun, Kurt. Der Begriff der Daseinskommunikation bei K. Jaspers (Noțiunea de comunicare pe planurile «Dasein»-ului la K. Jaspers). In: Z. phil. Forsch., 22, nr. 2, apr. – mai 1968, p. 261–285”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 5, 1968, pp. 747–758.

„Van Riet, G. Actualité de Spinoza (Actualitatea lui Spinoza). In: Rev. phil. Louvain, 66, nr. 89, febr. 1968, p. 36–84”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 6, 1968, pp. 965–982.

„Heintel, P. Die Dialektik bei Kant (Dialectica la Kant). In: Studium generale, 21, nr. 5, 1968, p. 450–470”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. V, nr. 6, 1968, pp. 982–993.

„Nauta, L.W. Dialektik bei Sartre (Dialectica la Sartre). In: Studium generale; 21, nr. 7, 1968, p. 591–608”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VI, nr. 1, 1969, pp. 20–30.

„Knauss, G. Die Dialektik des Grundwissens und der Existenzerhellung bei Jaspers (Dialectica cunoașterii fundamentale și a explicitării existenței a Jaspers). In: Studium generale, 21, nr. 7, 1968, p. 571–590, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VI, nr. 1, 1969, pp. 30–39.

„Grimaldi, N. Le shamanisme socratique. Réflexion sur le langage dans la

philosophie de Platon (Șamanismul socratic. Reflexie asupra limbajului în filosofia lui Platon). In: *Revue de Métaphysique et de Morale*, 73, nr. 4, oct.–dec. 1968, p. 401–429”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VI, nr. 3, 1969, pp. 385–402.

„Pöggeler, Otto. La pensée de Heidegger. Un cheminement vers l’être (Gîndirea lui Heidegger . O înaintare spre existență). Traduit de l’allemand par Marianna Simon. Paris, Aubier-Montaigne, 1967, 412 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VI, nr. 4, 1969, pp. 555–575.

„Knecht, Yvonne. Temps et modes chez Spinoza (Timp și moduri la Spinoza). In: *Dialectica*, 2, nr. 3–4, 1968, p. 214–237”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VI, nr. 5, 1969, pp. 755–760.

„D’Hondt, Jacques. Hegel secret. Recherches sur les sources cachées de la pensée de Hegel (Hegel secret. Investigații asupra surselor ascunse ale gândirii lui Hegel). Paris, Presses universitaires de France, 1968, 344 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VI, nr. 6, 1969, pp. 915–929.

„Marcel, Gabriel. Testament philosophique (Testament filosofic). In: *Revue de Métaphysique et de Morale*, 74, nr. 3, iul.–sept. 1969, p. 253–262”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VII, nr. 2, 1970, pp. 176–183.

„Dubois, Pierre. L’évolution chez Platon (Evoluția la Platon). In: *Revue de Métaphysique et de Morale*, nr. 4, oct.–dec. 1969, p. 446–453, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VII, nr. 3, 1970, pp. 396–401.

„Pétrément, S. Sur le livre de Hermann Langerbeck *Aufsätze zur Gnosis* (Despre cartea lui Hermann Langerbeck *Studii asupra gnosticismului*). In: *Revue de Métaphysique et de Morale*, nr. 4, oct.–dec. 1969, p. 348–445”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VII, nr. 3, 1970, pp. 401–405.

„Reiter, Josef. Struktur und Geschichte. Der zweideutige Versuch einer Entideologisierung des Geschichtsdenkes durch den Strukturalismus (Structură și istorie. Încercarea echivocă a unei dezideologizări a gândirii istorice de către structuralism). In: *Zeitschrift für philosophische Forschung*, nr. 2, apr.–iun. 1970, p. 159–182”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VII, nr. 4, 1970, pp. 529–558.

„Kümmel, Friedrich. Über den Anspruch des Allgemeinen, wirkliches Allgemeines zu sein (Despre pretenția universalului de a fi universal real). In: *Zeitschrift für philosophische Forschung*, 24, nr. 2, apr.–iun. 1970, p. 224–252”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică, sociologie, psihologie*, vol. VII, nr. 5, 1970, pp. 764–775.

„Gadamer, Hans Georg. À propos de l’herméneutique (Cu privire la hermeneutică). In: *Archives de Philosophie*, nr. 1, ian.–mar. 1970, p. 19–27”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică*, vol. VIII, nr. 1, 1971, pp. 26–30.

„Piaget, Jean. Psychologie et épistémologie. Pour une théorie de la connaissance (Psihologie și epistemologie. Pentru o teorie a cunoașterii). Paris, Editions Gauthier, 1970, 189 p.”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică*, vol. VIII, nr. 1, 1971, pp. 91–101.

„Reboul, Olivier. La dignité humaine chez Kant (Demnitatea umană la Kant). In: *Revue de Métaphysique et de Morale*, apr.–iun. 1970, p. 189–217”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică*, vol. VIII, nr. 2, 1971, pp. 173–188.

„Vanbergen, P. Des doctrines morales à la science morale (De la doctrinele morale la știința morală). In: *Revue internationale de philosophie*, fasc. 3–4, 1970, p. 508–538”, în *Revista de referate și recenzii. Filosofie, logică*, vol. VIII, nr. 3, 1971, pp. 253–263.

Orientări filosofice contemporane, [cuvânt înainte de Mircea Ioanid], București, 1971. [Volum multigrafat].³⁰

CONFERINȚE

„Immanuel Kant despre o pace eternă între popoare”, în *Forum*, anul XXVIII, nr. 3, 1986, pp. 34–38.³¹

„Im. Kant și proiectul său de pace eternă între popoare”, în *Manuscriptum*, anul XVII, nr. 3(64), 1986, pp. 20–23. [Conferință radiofonică rostită în 28 ianuarie 1944].³²

NECROLOGURI

„† Karl Vorländer”, în *Revista de filosofie*, vol. XIV (Seria Nouă), no. 3, 1929, p. 376.

„† Vasile Gherasim”, în *Revista de filosofie*, vol. XVIII (Seria Nouă), no. 1, 1933, p. 127.

„† Hans Vaihinger”, în *Revista de filosofie*, vol. XIX (Seria Nouă), nr. 1, 1934, pp. 110–111.

„† Heinrich Maier”, în *Revista de filosofie*, vol. XIX (Seria Nouă), nr. 1, 1934, pp. 111–112.

EDITĂRI, PREFEȚE ȘI INTRODUCERI

George Berkeley, *Principiile cunoștinței omenești*, trad. din engleză de S. Căteanu, cu o introducere de N. Bagdasar, București, Societatea Română de Filosofie, 1932.³³

David Hume, *Cercetare asupra intelectului omenesc*, trad. din engleză de S. Căteanu, cu o introducere de N. Bagdasar, București, Societatea Română de Filosofie, [1936].

Vasile Conta, *Teoria fatalismului. Teoria undulației universale*, comentate de N. Bagdasar, Craiova, Editura Scrisul Românesc, [1943].

Antologie filosofică: filosofi străini, [cuvânt înainte de I. Petrovici], București, Casa Școalelor, 1943, IX, 574 p.³⁴

Antologie filosofică: filosofi străini, [cuvânt înainte de I. Petrovici], ed. a doua revăzută și adăugită, București, Casa Școalelor, 1943, XIV, 732 p.

Antologie filosofică: filosofia antică, ed. revăzută și adăugită de Octavian Nistor, selecția textelor și prezentări de Nicolae Bagdasar, Virgil Bogdan și Octavian Nistor, bibliografia selectivă, indice de nume și note de Octavian Nistor, pref. de G. Vlăduțescu,

³⁰ Volumul reunește toate referatele și recenziile publicate de N. Bagdasar în „Revista de referate și recenzii”, între anii 1965–1971.

³¹ Se menționează că textul este inedit și a fost pus la dispoziția redacției de Ecaterina Bagdasar.

³² Text identic cu cel anterior. Din „Câteva date biografice” care însoțesc necrologul din *Revista de filosofie*, tomul XVIII, nr. 5, 1971, pp. 681–688, putem afla că a fost suportul pentru o conferință la Radio din 28 ianuarie 1944. În aceeași bibliografie sunt menționate și alte conferințe susținute de N. Bagdasar la radio – „Psihologia ascultătorului la radio” (14 septembrie 1934), „Schopenhauer artist” (27 septembrie 1941), „Teoria fatalismului” (7 septembrie 1943), „Psihologia ascultătorului la radio” (14 septembrie 1934); la Societatea Română de Filosofie – „Rabindranath Tagore și civilizația” (7 noiembrie 1929), „A. D. Xenopol” (1 noiembrie 1930), „Rabindranath Tagore și civilizația” (7 noiembrie 1929), „Karl Marx” (1935); și în cadrul Academiei de Științe Morale și Politice – „Semnificarea istorică a filosofiei lui Bergson” (1941).

³³ A apărut o nouă ediție în 1938, cu o prefață semnată de Societatea Română de Filosofie care a constatat că exemplarele din prima ediție s-au epuizat și o nouă ediție s-a simțit necesară.

³⁴ Întocmită împreună cu Virgil Bogdan și C. Narly, la însărcinarea lui I. Petrovici. Au apărut două ediții în același an; ed. a 2-a, revăzută și adăugită: XVI, 734 p.

București, Editura Minerva (Biblioteca pentru toți), 1975 [2 vol.]³⁵.

Antologie filosofică: filosofi străini, postf. de prof. univ. dr. Gheorghe Vlăduțescu, București, Editura Universal Dalsi, 1995.³⁶

Antologie filosofică: filosofi străini, postf. de Gheorghe Vlăduțescu, Chișinău, Editura Uniunii Scriitorilor, 1996.³⁷

C. Rădulescu-Motru, *Timp și destin*, cu un cuvânt înainte de N. Bagdasar [„«Timpul și Destinul» în viziunea lui C. Rădulescu-Motru”³⁸] și o postf. de I. Frunzetti, București, Editura Saeculum I. O./ Vestala, 1996.

TRADUCERI

Sociologia ca domeniu de cercetare și obiect de învățământ de Dr. L. von Wiese, profesor la universitatea din Colonia, secretar general al Institutului de cercetări pentru științele sociale, trad. de N. Bagdasar, în *Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul VIII, nr. 1–3, 1929, pp. 482–487.

Immanuel Kant, *Critica rațiunii pure*, [traducători: Nicolae Bagdasar, Elena Moisuc, studiu introductiv, glosar kantian și indice de nume proprii: Nicolae Bagdasar], București, Editura Științifică, 1969.

Immanuel Kant, *Critica rațiunii pure*, trad. de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, București, Editura IRI (Cogito), 1994.³⁹

Immanuel Kant, *Critica rațiunii pure*, trad. de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, ed. a 3-a, îngrijită de Ilie Pârvu, București, Editura IRI (Cogito), 1998.⁴⁰

Immanuel Kant, *Critica rațiunii pure*, trad. de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, ed. a 3-a, îngrijită de Ilie Pârvu, București, Univers Enciclopedic Gold (Cogito), 2009.⁴¹

Immanuel Kant, *Întemeierea metafizicii moravurilor. Critica rațiunii practice*, [traducere, studiu introductiv, note și indici: Nicolae Bagdasar, postf.: Nicolae Bellu], București, Editura Științifică, 1972.

Immanuel Kant, *Critica rațiunii practice. Întemeierea metafizicii moravurilor*, trad., studiu introductiv, note și indice de nume proprii de Nicolae Bagdasar, București, Editura IRI (Cogito), 1995.⁴²

Immanuel Kant, *Critica rațiunii practice. Întemeierea metafizicii moravurilor*, trad., studiu introductiv, note și indice de nume proprii de Nicolae Bagdasar, București, Editura IRI (Cogito), 1999

Immanuel Kant, *Critica rațiunii practice. Întemeierea metafizicii moravurilor*, trad.,

³⁵ Despre proiectul apariției acestei ediții, Bagdasar relatează în interviul luat de V. Bibicioiu, în ziarul *Munca* din 25.11.1967. Vezi *infra*.

³⁶ Reeditare a ediției a 2-a din 1943.

³⁷ Reluare a reeditării din 1995.

³⁸ Extras din: *Istoria filosofiei moderne*, vol. V (1941), pp. 106–113.

³⁹ Reproduce traducerea apărută în 1969. Cuprinde, la sfârșit, textul lui N. Bagdasar „Cum am devenit traducător?”, din revista *Forum*, nr. 6, 1986.

⁴⁰ Cu prilejul reeditării acestei lucrări, redacția ne informează că a corectat unele erori de tipar și unele inconsecvențe terminologice. Totodată au fost indicate diferențele dintre ed. 1 și ed. a 2-a a *Criticii rațiunii pure*, acolo unde lipseau în varianta inițială din 1969. Textul traducerii a fost revizuit de Ilie Pârvu.

⁴¹ Reluare a ediției din 1998.

⁴² Reproduce traducerea apărută în 1972.

studiu introductiv, note și indice de nume proprii de Nicolae Bagdasar, București, Univers Enciclopedic Gold (Cogito), 2010.⁴³

Immanuel Kant, *Opere: Critica rațiunii pure*, traducere de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc; *Critica rațiunii practice*, traducere de Nicolae Bagdasar, *Critica facultății de judecare*, traducere de Vasile Dem. Zamfirescu și Alexandru Surdu, ediție îngrijită de Ilie Pârvu, București, Academia Română/Fundația Națională pentru Știință și Artă/Muzeul Național al Literaturii Române, 2017.⁴⁴

NOTE ȘI ÎNSEMNĂRI

„În jurul tratatului de la Locarno”, în *Societatea de mâine* (Cluj), anul II, nr. 46–47, 1925, pp. 823–824.

„Voința de cultură”, în *Ethos* (Iași), anul I, no. 1, 1944, pp. 127–128.

„Discuțiile și polemicile între filosofi”, în *Ethos* (Iași), anul I, no. 1, 1944, pp. 147–148.

„Semne bune...”, în *Ethos* (Iași/ Alba-Iulia⁴⁵), anul I, no. 2–3, 1944, pp. 281–283.

„Ceva despre mit”, în *Ethos* (Iași/ Alba-Iulia), anul I, no. 2–3, 1944, pp. 283–284.

„Filosofie și... cenzori filosofici”, în *Ethos* (Iași/ Alba-Iulia), anul I, nr. 4, 1944, pp. 412–413.

„Cursuri la modă”, în *Ethos* (Iași/ Alba-Iulia), anul I, nr. 4, 1944, pp. 415–417.

„Enigme”, în *Ethos* (Iași/ Alba-Iulia), anul I, nr. 4, 1944, p. 418.

„Pe marginea proiectului de periodizare a istoriei filosofiei din România”, în *Cercetări filosofice*, anul V, nr. 2, 1958, pp. 143–144.⁴⁶

„Conservarea inteligenței”, în *Scânteia tineretului*, anul XXIV, seria II, nr. 5818, 4 februarie 1968, pp. 1, 4.

INTERVIURI

„A cunoaște nu înseamnă a împărtăși”, în *Tribuna* (Cluj), anul XI, nr. 3 (520), 19 ianuarie 1967. [În cadrul anchetei „În atenție – filosofia” realizată de Romulus Zaharia].

„A cunoaște totul, nu înseamnă a îmbrățișa totul”, în *Munca*, anul XXIII, nr. 6232, 25 XI 1967, pp. 1, 3. [Interviu luat de Victor Bibicioiu].

AMINTIRI ȘI PORTRETE

„Câteva amintiri despre Camil Petrescu”, în *Cronica* (Iași), anul II, nr. 24, 17 iunie 1967.

„Constantin Rădulescu-Motru”, în *Forum*, anul XXVIII, nr. 4, 1986, pp. 65–68.⁴⁷

„Cum am devenit traducător?”, în *Forum*, anul XXVIII, nr. 6, 1986, pp. 63–65.⁴⁸

⁴³ Reluare a ediției apărute în 1995 și reeditate în 1999.

⁴⁴ În această ediție Ilie Pârvu a continuat munca de revizuire a textului *Criticii rațiunii pure*, tradus de N. Bagdasar, și a indicat corespondența paginilor din traducere cu paginile ediției standard a lucrărilor lui Kant, realizată de Academia Prusacă de Științe.

⁴⁵ Număr apărut în perioada în care Universitatea din Iași a fost evacuată la Alba-Iulia.

⁴⁶ În urma participării la consfătuirea din 10 iulie 1957, consacrată periodizării filosofiei în România, la care Mircea Ioanid a prezentat un „Proiect de periodizare a istoriei filosofiei din România”, publicat în *Cercetări filosofice*, anul IV, nr. 5, 1957, pp. 175–189.

⁴⁷ Fragment din *Portrete*. Vezi *infra*.

⁴⁸ Fragment autobiografic (datat: 1 mai 1970), în care relatează mai pe larg o secvență pe care o regăsim menționată în ultima parte din *Amintiri*.

„Amintiri”, în *Revista de filosofie*, tomul XL, nr. 3, 1993, pp. 287–294.⁴⁹

„C. Rădulescu-Motru”⁵⁰, în *Revista de filosofie*, tomul XLI, nr. 2, 1994, pp. 183–205.

Din problemele culturii europene, ed. a 2-a, [editor: Victoria Pieptan-Dor], cuvânt înainte de Nicolae Culic, București, Editura Fundației Intellegentia, 1998, pp. 151–184 [„La studii în Germania 1922–1927” (fragmente din jurnalul inedit)].

Amintiri. Notații autobiografice, ed. îngrijită și studiu introductiv de Constantin Aslam, București, Editura Tritonic, 2004.

Opere, vol. I: *Amintiri*, ed. îngrijită de Rodica Pandelescu și Gh. Vlăduțescu, postf. și note de Gh. Vlăduțescu, București, Editura Academiei Române, 2006, 297 p.

Opere, vol. II: *Portrete*, ed. îngrijită de Rodica Pandelescu și Gh. Vlăduțescu, pref. de Nicolae Bagdasar, postf. și note de Gh. Vlăduțescu, București, Editura Academiei Române, 2006, 237 p.

Conceptul de valoare teoretică la Rickert, traducere, note și comentarii, anexe și postfață de Alexandru Boboc, București, Editura Paideia, 2017, pp. 215–225 („Secretar de redacție al «Revistei de Filosofie», secretar al Societății Române de Filosofie” din *Amintiri*) și 253–291 („C. Rădulescu-Motru” din *Portrete*).

CORESPONDENȚĂ

Scrisori către Camil Petrescu, vol. I, ed. îngrijită, prefață, note și indici de Florica Ichim, București, Editura Minerva, 1981, p. 19.

Scrisori către Tudor Vianu, vol. I: (1916 – 1935), ed. îngrijită de Maria Alexandrescu Vianu și Vlad Alexandrescu, note de Vlad Alexandrescu, București, Editura Minerva, 1992, pp. 86, 153, 154.

Scrisori către Tudor Vianu, vol. II: (1936 – 1949), ed. îngrijită de Maria Alexandrescu Vianu și Vlad Alexandrescu, note de Vlad Alexandrescu, București, Editura Minerva, 1994, pp. 20, 184, 185.

„Corespondență”, în *Revista de filosofie*, tomul XL, nr. 6, 1993, pp. 589–606.⁵¹

[Scrisoare către Vasile Băncilă], în *Manuscriptum*, anul XXIX, nr. 3–4 (112–113), 1998, p. 257.

Din problemele culturii europene, ed. a 2-a, [editor: Victoria Pieptan-Dor], cuvânt înainte de Nicolae Culic, București, Editura Fundației Intellegentia, 1998, pp. 191–219 („Din scrisorile primite de N. Bagdasar 1924–1935”).

Conceptul de valoare teoretică la Rickert, traducere, note și comentarii, anexe și postfață de Alexandru Boboc, București, Editura Paideia, 2017, pp. 228–252.⁵²

⁴⁹ Este redat un fragment din capitoul „Secretar de redacție al «Revistei de Filosofie», secretar al Societății Române de Filosofie”, din *Amintiri*. Textul e precedat de o notă introductivă semnată de Alexandru Boboc.

⁵⁰ Cuprinde întreaga secțiune dedicată lui C. Rădulescu-Motru din *Portrete*.

⁵¹ Într-o notă, Alexandru Boboc precizează că paginile fac parte din volumul: *Corespondență. Nicolae Bagdasar printre Prieteni și Colaboratori* (Ediție îngrijită, cuvânt introductiv, note, tablou cronologic de Ecaterina Bagdasar, căreia îi aparțin și traducerile respectivelor scrisori). Volumul nu a mai apărut.

⁵² E reluată „corespondența” din *Revista de filosofie*, tomul XL, nr. 6, 1993, pp. 589–606.